

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Код: **91-105-03** Дисциплина: **История и теория на обществената сигурност**

Ниво: **6Б. Бакалавър** ECTS кредити: **6**

Обучаващо звено: **Катедра “Сигурност и безопасност”**

Анотация на учебната дисциплина

“История и теория на обществената сигурност” е задължителна учебна дисциплина от плана за обучение на студентите, за придобиване на ОКС “бакалавър” в професионално направление 9.1. “Национална сигурност” от област на висше образование 9. “Сигурност и отбрана”. Обучението протича в редовна и задочна форма. По време на образователния процес аудиторията се запознава с историята, раждането и еволюцията на историческите и модерните концепции за сигурност, с теоретичната рамка на основни и важни методологически въпроси, свързани с мястото, съдържанието, същността и видовете обществена сигурност в системата на националната сигурност. Обект на учебната дисциплина е националната сигурност като родово понятие, а предметът е конкретен вид сигурност - обществената.

Компетентности като очаквани резултати от обучението

Знания:

да усвояват теоретични и фактологически данни за генезиса на органите и службите за сигурност; за принципите на функциониране на институциите в обществото и държавата, за нормативната база за изграждане на обществената сигурност;

Умения:

за работа с понятиен и категориален апарат; за работа в държавни институции, обществени и неправителствени организации; за самостоятелно интерпретиране на придобити знания, умения да идентифицират обществени и национални ценности и интереси, да анализират националната политика за сигурност;

Отношения и нагласи:

да се ориентират в проблематиката за сигурността; да изградят адекватни представи за структура, система и функции на видовете сигурност, да формират собствени позиции и отношение към защита на гражданите и населението, към сигурността на обществото и държавата;

Методи за обучение и връзки с други дисциплини

Методи на обучение:

Лекции, Консултации, Групови семинари, работни срещи, самостоятелна

работа. Проекти и изследователска работа, презентации, Други методи.

Предварителни изисквания:

Познания от средния курс на общообразователното обучение.

Осигурявани дисциплини:

Право на сигурност, Охрана на обществения ред, Разузнавателна защита на конституционния ред;

Проверка на знанията и уменията

Крайно оценяване:

Семестриален изпит, шестобална оценка;

Методи и форми на оценяване:

Писмени и устни изпити; Реферати; Тест (закрит/открит); Есета, Колоквиум, Дипломни работи, Проекти или практика, Оценяване в процеса на обучение, Други форми;

Критерии за оценяване:

Участие в учебния процес - лекции и семинари; при тест - изисква се пълен отговор на всички въпроси ; при самостоятелна работа - изчерпателно, логичен, аргументирано и самостоятелно развитие на поставения въпрос.

Компоненти и тяхната

семинари - 20%; творчество, самостоятелност, участие в лекции и

тежест в крайната оценка:

упражнения - 20% ; тест, реферат, изпит - 60%;

Учебни материали и ресурси за самоподготовка

Основна литература:

1. **Бауман**, З. Общността – търсене на безопасност в несигурният свят.-С., 2003.
2. **Бек**, У. Световното рисково общество.- С., 2003.
3. **Бжежински**, З. Голямата шахматна дъска. -С., 1997.
4. **Гелнър**, Е. Нации и национализъм. -С., 1999.
5. **Дачева**, С. Иновации в социалната сигурност и защита.-С., 2010.
6. Доклад на ООН за човешкото развитие. -С., 2000
7. **Йончев**, Д. Равнища на сигурност,- С., 2008
8. **Йончев**, Д. Теория на скритото присъствие.- С., 2002
9. **Лиотар**, Ж. Фр. Постмодерната ситуация. -С., 1996
10. **Проданов**, В., Насилието в модерната епоха.- С. 2003
11. **Рачев**, В. Националната сигурност и процеса на демократизиране на гражданско-военните отношения.- С., 1996
12. Синергетична парадигма на националната сигурност/ Под ред. Д. Димитров.- ,2001.
13. **Симеонов**, С. Организация на службите за опазване на обществения ред в България (1879- 1991 г.)
14. **Симеонов**, С. Полицията в България (1879-1944).-С., 2003.
15. **Симеонов**, С. Българските доктрини за сигурност (исторически аспекти). Морски научен форум, т. 5. Военни науки и национална сигурност. Научна сесия "100 години независима и суверенна България 1908-2008", 21-22 май 2008, Варна, с.2.

16. **Симеонов, С.** Теория и история на обществената сигурност. В: Защита на културно историческото наследство в Република България. За буквите - О писменехъ.- С., 2009.
17. **Симеонов, С.** К проблемам общественной безопасности (On the Public Security Issus) Development of Jurisprudence: problems and Prospects. London, 2016.
18. **Симеонов, С.** Поява и развитие на понятието за сигурност в България. Сборник с доклади. Правото на сигурност. Лятна научна сесия на Юридическия университет, 23-24 юни 2017 г., Сигурност и безопасност; ВСУ. В., 2017, серия „Юридически науки и обществена сигурност“, кн.32.
19. **Симеонов, С.** Public security in the system of National Security , International Scientific Journal, №2(18)/2018.
20. **Симеонов, С.** Обществената сигурност в системата на националната сигурност; //Предизвикателства пред регионалната сигурност“ ЛНС 29-30 юни, Секция „Право“. ВСУ, 2018.
21. **Симеонов, С.** Признаци и определение на обществената сигурност. Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век; XVI-та национална научна конференция с международно участие, 1 ноември 2018 г. С.,“ За буквите - О писменехъ“, 2019.
22. **Симеонов, С.** Миграционен натиск и обществена сигурност. В: „Проблеми на миграцията“, Международна научна конференция. ВСУ, ЦЮН, Юридически сборник. Т. XXVI, 2019.
23. **Симеонов, С.** Към въпроса за кризата на обществената сигурност. В: Управление при кризи. С., 2013. Съст. и ред.: Денчев, С., Д. Паргов, Вл. Йоцов; в съавт. Семерджиев, Цв., Йоцов, В., С. Симеонов и кол. Автооказион.- С., 2013.
24. **Симеонов, С.** История и теория на обществената сигурност:ИЦ на ВСУ “Ч. Храбър”.- Варна, 2021
25. **Слатински, Н.** Измерения на сигурността. С., 2000.
26. **Слатински, Н.** Петте нива на сигурност, «Военен журнал»2010, бр.3-4.
27. **Слатински, Н.** Сигурността. Същност. Смисъл. Съдържание. ВИ, С., 2011.
28. **Стефанов, Г.** Външна политика. Дипломация. Въпроси на теорията и практиката. С., 1994.
29. **Стефанов, Г.** Международната сигурност. С., 1997.
30. **Христов, П.**, Метатеория на риска, С., 2011.
31. **Томов, Вл., А. Ненова, П. Христов.** Екологична сигурност.- В., 2000.

Допълнителна литература:

31. **Стефанов, Г.** Теория на международните отношения. -С., 1993.
32. **Стойчев, Ст.** и кол. Геополитика и сигурност.- С., 1996.
33. **Стоянов, Г.** Рискове и заплахи за вътрешната сигурност на Република България.- С.,2000.
34. **Хънтингтън, С.** Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуването на световния ред, С, 2009.
35. **Buzan, B., O. Waver, J.de Wilde.** Security: a New Framework for Analysis.- London;

Речник (ключови думи)

държавност, национални интереси, ценности, идеали, жизненоважни интереси; национална доктрина, доктрина за сигурност, национална стратегия/ концепция сигурност, система за сигурност, теория на сигурността, секюритизация риск, заплаха, опасност, несигурност, нива на сигурност, противодействие на престъпността, обществен ред, опазване на обществения ред, безопасност, обществена безопасност, пътна безопасност, пожарна безопасност, национална сигурност, обществена сигурност, държавна сигурност, институционализация на службите за опазване на реда и защита на сигурността, здравна, демографска, социетална, социална, духовна, образователна, политическа, вътрешна, външна, военна, енергийна, екологична, информационна, икономическа, финансова, лична, гражданска, човешка, индивидуална, физическа и др. сигурност, история на обществената сигурност, история на службите за сигурност, история на полицията;

Съдържание на учебната дисциплина по тематични единици за редовна / задочна форма на обучение

№	Тема	Основни въпроси	Лекции	Сем. упр.	Пр. зан.	Извън аудит.	Осигуряване
1	Въведение в теорията и историята на обществената сигурност	Обект, предмет и място на учебната дисциплина в системата на научните знания. Периодизация. Връзка с други учебни дисциплини	2				
2	Човекът, обществото и държавата	Заплахи, рискове и опасности пред личността, обществото и държавата. Идеята за държавността и принципът за сигурност. Смисълът на държавата от гледна точка на защитения интерес.	4				
3	Исторически измерения на сигурността	Античността и божествената парадигма на сигурността. Боговете. Вярата. Сигурност и власт през Средновековието. Владетелят. Волята. Новото време и модерното разбиране за сигурност. Държавата. Интересът.	6				
4	Понятието "сигурност" в България	Порядъкът и "тишината"; обществена безопасност; държавна сигурност; национална сигурност	4				
5	Понятие за обществена сигурност	Понятия и термини в теорията на обществената сигурност. Сигурност и защита. Сигурност и несигурност. Сигурност с определения. Обществена, гражданска и човешка сигурност.	4				
6	Съотношение между национална, обществена и държавна сигурност	Сигурност и безопасност, противодействие на престъпността. Обществена сигурност и обществен ред; Вътрешна сигурност.	6				
7	Съдържание на обществената сигурност	Определения, характеристики, задачи. Закономерности, принципи и признаци	2 2				

8	Видове, структура и елементи на обществена сигурност	Демографска сигурност; Здравна, ветеринарна, санитарна сигурност; Духовна, социална и социетална сигурност;	4				
9	Други видове обществена сигурност	Благоустройство - елемент от обществената сигурност. Пътна и пожарна безопасност.	2				
10	Обществена и вътрешна сигурност	Политическа сигурност; Икономическа сигурност. Тероризмът и отсъствието на сигурност.	6				
11	Защита на обществената сигурност	Правни основи на защитата на обществената сигурност. Система за защита на обществената сигурност. Институции за защита на обществената сигурност;	4				
12	Сравнително исторически анализ на моделите за защита на обществената сигурност.	Търновската конституция и правото на сигурност 1879 г. Димитровската конституция и измеренията на обществената сигурност 1947 г. Живковистката концепция за обществено развитие и сигурност, 1971 г.	4				
13	Съвременен модел на обществена сигурност в България	Демократичните промени и развитието на обществената сигурност, 1991 г. Европейски заемки и влияния върху обществената сигурност. Глобализацията и проблемите на обществената сигурност.	4				
14	Култура на сигурността	Сигурността като потребност. Политики и практики в обществената сигурност.	4				
15	Контрол над системата за защита на обществената сигурност	Граждански, Институционален, Парламентарен	2				
Общо часове			60				

Разработил програмата: **доц. д-р Йорданка Стоянова-Тонева**
проф. д. и. н. Стефан Симеонов

Учебната програма е приета от Съвета на катедра "Сигурност и безопасност" с протокол № 9/ 18.05.2023 г.

Учебната програма е утвърдена от Факултетния съвет на Юридически факултет с протокол №11/ 8.06.2023 г. и заповед № 152/ 12.06.2023 г. на декана на факултета.